

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

je cihlově červená, jádro má zbarvení černošedé a povrch je oboustranně kvalitně hladký. Ve skupině druhé pozorujeme keramiku spíše silnostěnnou, keramický střep je rovněž kompaktní, v ostřivu se vedle křemičitého písku uplatňuje v různé míře drcená keramika, ve výpalu převládají spíše světlé odstíny, hovořící pro výpal v oxidační atmosféře. Povrch prakticky všech fragmentů je hlazený – v některých případech je kvalitnější povrch uvnitř keramického tvaru, v jiných vně. Střepey se prakticky neotírají, nebo jen velmi slabě. Přestože u nezdobených atypických střepů nelze zcela vyloučit kontaminaci materiálem jiné kulturní příslušnosti, přikláním se k závěru, že kromě asi 5 střepů (1 × fragment mladořímské provenience, 4 × novověká intruze) jde o keramiku KZP. Zdobené keramické zlomky pocházejí nejméně z jednoho poháru a misky prostého konického tvaru s horizontálně oboustranně zesíleným okrajem. Tu se podařilo kompletně rekonstruovat (obr. 4). Její vnější okraj má průměr 32 cm, vnitřní 28 cm. Průměr podstavy je 10 cm. Výška nádoby činí 8 cm. Keramické těsto je kompaktní, ostřeno středně hrubým materiálem, v němž se vedle křemičitého písku uplatňuje i drcená keramika a mazanice. Povrchová barva výpalu je okrová s nádechem do oranžova. Povrch je oboustranně hladký. Výzdobu svrchní plochy horizontálně rozšířeného okraje tvoří 2 obvodové kolkované linie, mezi kterými obíhá dvojnásobná kolkovaná klikatka. Ta je v pravidelných rozstupech přerušována stejným způsobem vytvořeným „psaníčkovým“ motivem. Na stěně, kousek pod okrajem se na nádobě nalézá jediné zploštělé ucho se dvěma svislými otvory vedle sebe.

Soubor kamenné štípané industrie (obr. 4) obsahuje vedle 7 prostých úštěpů 2 bifaciálně retušované šipky (jednu s konkávní bází, druhou s pravoúhlou), 1 pilkovitý segment a 1 mikročepelku. Surovina je zastoupena jak místním silicitem z glacigenních sedimentů, tak i importem z oblasti krakovsko-czenstochowské jury. Skladba nálezů z objektu 538 do značné míry připomíná část pohřební výbavy, obvyklé v regulérních hrobech KZP.

Pavel Stabrava

Resumé

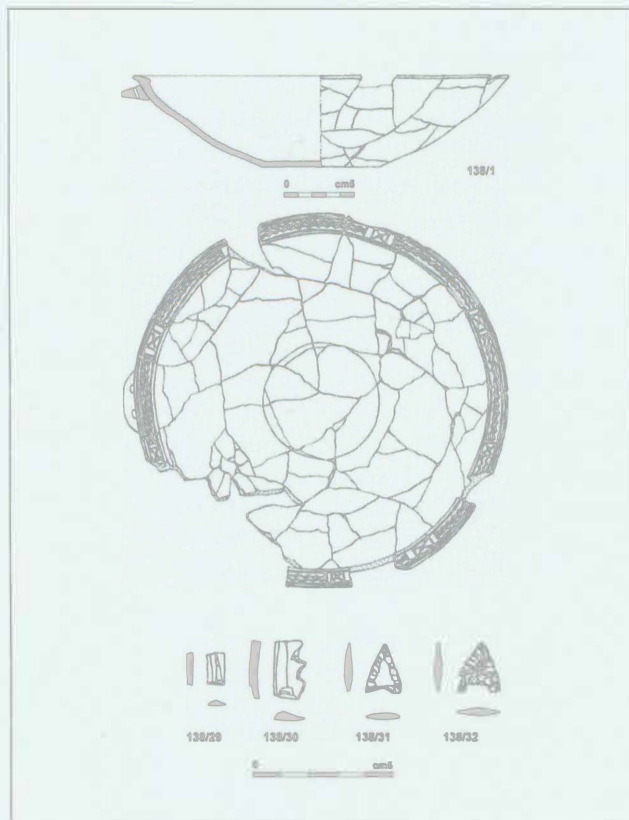
Opava (Kataster Kylešovice, Bez. Opava). „Na stanech“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KYLEŠOVICE, OKR. OPAVA)

„Na stanech“. KKA. Sídliště. Záchraný výzkum

V době 1. 8.–26. 9. 2007 probíhal v místě záchraný archeologický průzkum vyvolaný stavebními pracemi spojenými s technikou vybaveností pro rodinné domy Opava-Kylešovice, lokalita Písecká–Budišovská. Výzkum zachytil čtyři jámy, které lze na podkladě keramického materiálu přiřadit kultuře kulovitých amfor.

Jiří Juchelka

Obr. 4: Opava – Kylešovice. Objekt 538 (kultura zvoncovitých pohárů). Abb. 4: Opava, Kataster Kylešovice. Objekt Nu. 538 (Glockenbecherkultur).

Resumé

Opava (Kataster Kylešovice, Bez. Opava) „Na stanech“. Kugelamphorenkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. VÁVROVICE, OKR. OPAVA)

„U palhanecké cesty“. KKA. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 22. 5. až 3. 8. 2007 proběhla třetí etapa záchraného archeologického výzkumu při výstavbě průmyslové haly firmy Prestar. Plocha výzkumu leží jihovýchodně od příměstské části Vávrovice v těsné blízkosti silnice vedoucí z Opavy-Palhance do Vávrovice. Nachází se na mírném, východně orientovaném svahu v nadmořské výšce 259–261 m a bezprostředně navazuje na plochu prozkoumanou v roce 2002. Lokalizována je na ZM ČR 1:10000 (mapový list 15-32-13) souřadnicemi 462 : 244; 464 : 240; 458 : 231; 453 : 236 mm od Z : J sekční čáry.

Na ploše o rozměrech zhruba 130 × 30 m bylo po skrytí ornici vrstvy a ručním dočištění identifikováno 41 zahloubených archeologických objektů. Z tohoto počtu patřilo 10 sloupových jam k domu D III, které byly prozkoumány a zdokumentovány již v roce 2002. V roce 2007 byly tyto jámy geodeticky zaměřeny. Z nově zjištěných 31 archeologických objektů bylo prozkoumáno 20 sloupových jam, 2 hliníky, 3 zásobní jámy a 4 sídlištní jámy blíže neinterpretovatelné funkce patřící na základě roz-

boru keramického materiálu kultury kulovitých amfor. Dvě sídlištní jámy byly datovány do střední doby hradištní (viz v kap. Středověk a novověk).

Ve dnech 9. 7. až 4. 9. 2007 proběhl v téže trati další záchranný archeologický výzkum spojený s výstavbou haly firmy Opavská strojná. Jednalo se o pátou etapu výzkumu na této lokalitě, navazující na čtyři předešlé, prováděné v souvislosti s výstavbou výrobních hal firmy Prestar v letech 2001, 2002 (Zezulová, Šedo 2004), 2003 a 2007 (viz výše). Plocha výzkumu leží jihovýchodně od obce Vávrovice v těsné blízkosti silnice vedoucí z Opavy-Palhance do Vávrovic. Nachází se na mírném, východně orientovaném svahu v nadmořské výšce 259–262 m. Severovýchodní okraj zkoumané plochy klesá do inundace řeky Opavy, od které je vzdálen zhruba 500 m. Plocha výzkumu bezprostředně navazuje na plochu prozkoumanou v roce 2001 a je lokalizována na ZM ČR 1 : 10000 (mapový list 15-32-13) souřadnicemi 464 : 234; 465 : 230; 457 : 223; 455 : 228 mm od Z : J sekční čáry.

Na ploše o rozměrech zhruba 100 × 50 m bylo po skrytí orniční vrstvy a ručním dočištění identifikováno a prozkoumáno 161 sloupových jam a 44 zahloubených objektů. Na základě rozboru získaného keramického materiálu můžeme 22 objektů datovat do KKA, 14 objektů do pozdní doby římské (viz kap. Doba římská) a 8 objektů neobsahovalo buď žádný, nebo pouze nedatovatelný materiál. Mezi objekty KKA lze rozlišit 4 zásobní jámy, 8 hliníků a 10 blíže neinterpretovatelných sídlištních jam.

Jindřich Hlas

Literatura

Zezulová, M., Šedo, O. 2004: Výsledky záchranného archeologického výzkumu ve Vávrovicích, okres Opava, *Badania archeologiczne na Górnym Ślasku i w zemiach pogranicznych w latach 2001–2002*, 22–31.

Resumé

Opava (Kataster Vávrovice, Bez. Opava). „U palhanecké cesty“. Kugelamphorenkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

SLATINKY (OKR. PROSTĚJOV)

„Boří“. KNP. Skříňkový hrob. Záchraný výzkum.

V měsíci březnu 2007 proběhlo geodetické zaměření Hradiska u Varhan v poloze Boří na katastru Slatinek, okr. Prostějov, a to v rámci projektu Ministerstva kultury ČR „Pravěká a časně historická hradiska na Moravě III“ (DBO6P01OPP008, řešitel Miloš Čizrnář). Při zaměřování lokality autor zprávy zjistil, že v areálu mohylového pohřebiště KNP došlo při svážení vytěženého dřeva k narušení kamenné pravoúhlé konstrukce, a to nedaleko místa, kde byly v 70. letech minulého století uprostřed lesní cesty odkryty 3 skříňkové hroby. Záchraný výzkum byl realizován 10. 4. téhož roku.

Náhodně objevený a zdokumentovaný skříňkový hrob (obr. 5) se nacházel v prostoru mezi mohylami na jižní

Obr. 5: Slatinky-Hradisko u Varhan. Skříňkový hrob (KNP). Abb. 5: Slatinky-Hradisko u Varhan. Steinkistengrab (Trichterbecherkultur)

straně nekropole a potvrdil naši dřívější domněnku, že vedle pohřbů pod mohylami existují v této části pohřebiště i jednotlivé hroby či skupiny hrobů bez mohylových násypů. Tuto možnost ostatně indikovaly již tři zmíněné kamenné skříňky v lesní cestě. Velikost a konstrukce odkryté kamenné skříňky, sestavené z 1,6 m dlouhých slepenčových desek, je nejen v moravském, ale i v celorepublikovém měřítku naprosto ojedinělá. Výbavu hrobu tvořily baalberský džbán s páskovým uchem posazeným těsně pod okrajem a jordanoidní mísa s ven vyhnutým okrajem. Ty umožňují hrob synchronizovat s fází KNP IB2.

Miroslav Šmíd

Resumé

Slatinky (Bez. Prostějov). „Boří“. Trichterbecherkultur. Steinkistengrab. Rettungsgrabung.